

Sammandrag: Branschöversikt och barometer för utbildning och forskning 2019

Denna publikation består av två delar: en barometer och en branschöversikt. I branschöversikten har vi samlat ihop några puffar som berör olika slags statistik. Närmast kommer puffarna från statistik som sammanställts av Statistikcentralen (<http://www.tilastokeskus.fi/>) och OECD (<https://stats.oecd.org/>).

Materialet för barometern är insamlat från medlemmar i förbundet Bildningsarbetsgivarna med hjälp av en blankett. Varje privat utbildningsanordnare har fått en länk. Representanter från utbildningsanordnarna har blivit ombedda att bedöma den förverkligade och den kommande utvecklingen (positiv, oförändrad, negativ) enligt vissa kriterier. Saldotalen skapades genom att subtrahera andelen av negativa bedömningar från de positiva antal. Därmed beskriver saldotalen skillnaden i procentenheter mellan positiva bedömningar i relation till de negativa. Denna gång fick vi under en period från medlet till slutet av september svar från 106 privata utbildningsanordnare (en tredjedel).

Åsikten var att de allmänna utsikterna för utveckling under de senaste 12 månaderna har försämrats. De förväntningar som ställs på de allmänna utsikterna för de kommande 12 månaderna går i samma riktning som under den förverkligade perioden, men i mindre mån.

Totalt sett upplevs finansieringen ha fortsatt på samma nivå som tidigare. Inom yrkesutbildning, konstutbildning och inom universitetsvärlden är det flera som anser att finansieringen har minskat än som anser att den har ökat. Inom den allmänbildande utbildningen, och alldeles speciellt inom yrkeshögskoleutbildningen finns det flera som höjt sin totalfinansiering än som har sänkt den. Särskilt inom yrkesutbildning, fritt bildningsarbete och inom universitetsvärlden har man lyckats kompensera för den minskade offentliga finansieringen genom att hitta annan finansiering och andra intäkter.

De förväntningar som ställs på helhetsfinansieringen och på den offentliga finansieringen för de kommande 12 månaderna är högre än under de senaste 12 månaderna. Cirka hälften av de svarande bedömer att finansieringen kommer att förbli oförändrad. Framför allt förväntar sig universiteten och yrkeshögskolorna att finansieringen ska öka. Däremot ställs förväntningarna lägre inom yrkesutbildningen och det fria bildningsarbetet, och särskilt gäller detta den offentliga finansieringen.

Bland de svarande uppvisade 35 procent positiva bokslut. Hos 25 procent låg boksluten i balans, och hos 40 procent visade de på underskott.

Totalt sett har bokslutsutfallen landat på en motsvarande nivå som under den senaste räkenskapsperioden. Under den pågående räkenskapsperioden ställer man sig aningen mer negativ till bokslutsutfallen. Av de svarande förväntar sig 19 procent ett ökande överskott, eller alternativt minskande underskott, i relation till 30 procent under den förverkligade perioden. Å andra sidan förväntar sig samtidigt 26 procent ett ökande underskott eller minskande överskott, i relation till 29 procent under den förverkligade perioden.

Av samtliga svarande meddelade 38 procent att deras personalstyrka har stigit under de senaste 12 månaderna, och 16 procent att den har sjunkit. Ökningen har oftare skett inom undervisnings- och forskningspersonalen än inom andra personalgrupper.

De förväntningar som ställs på personalökning för de kommande 12 månaderna är lägre än under den förverkligade perioden under de senaste 12 månaderna.

Av alla svarande ser cirka hälften att behovet för antagningar har ökat under de senaste 12 månaderna, och likaledes ser cirka hälften ett ökande behov även för de kommande 12 månaderna. Cirka 45 procent upplever att behovet för antagningar var, och även kommer att förbli oförändrat. Viljan och beredskapen att öka antalet antagningar ligger till och med på en högre nivå än behovet. Av de svarande är 80 procent beredda att öka antalet antagningar, och även resten är beredda att bibehålla det nuvarande antalet.

Bland läroinrättningarna har nästan en femtedel fler ökat än de som har sänkt sitt studerande-/elevantal. Antalet studeranden har minskat i 19 procent av läroinrättningarna. Mer allmänt anses det att antalet studeranden kommer att öka – eller hållas oförändrat – under de kommande 12 månaderna, än vad ökningen under den förverkligade perioden indikerar.

Utöver ovan nämnda teman har barometern hört sig för om situationen under senaste tiden och i den närmaste framtiden beträffande samarbete med andra utbildnings- och forskningsorganisationer, samt med företag och det övriga arbetslivet, rekryteringsproblem, investeringar, internationella studeranden och utbildningsexport.

I branschöversikten lyfter man fram den senaste statistiken beträffande bland annat utbildningsanordnare, finansiering, studeranden, studieantagning, studieprogression, utbildningsnivå, sysselsättning, samt forsknings- och utvecklingsverksamhet. Även tre färskas undersökningar som gäller utbildnings- och forskningsbranschen lyfts fram. I dessa har man undersökt vilken nytta utbildningen har gett, och effekterna av förändrad tillgång till utbildning.

I slutet av 2018 hade vi 715 fungerade utbildningsanordnare av vilka 3 236 utgjordes av läroinrättningar. Utbildningen sysselsatte 184 000 personer, vilket motsvarade cirka 7,5 procent av arbetskraften. De privata utbildningsanordnarna sysselsatte cirka en tredjedel av all personal inom utbildningssektorn.

Den offentliga satsningen på utbildning ligger idag på cirka 5,5 procent av bruttonationalprodukten, vilket utgör cirka 10 procent av hela den offentliga ekonomin. Som en statistikbaserad bedömning kunde man framhålla att cirka 2 miljoner finländare årligen deltar i utbildning i form av examensinriktade studier eller som vuxenstuderande. Om man beaktar även den utbildning som anordnas av andra aktörer, samt de mer informella studieformerna, som till exempel enskilda föreläsningar och föredrag, deltar mer än hälften av alla finländare årligen i någon form av utbildning.

Av alla dem som avslutade sin grundskoleutbildning 2017 underlät endast 0,4 procent att omedelbart ansöka till vidare utbildning. Sex procent fortsatte inte med examensinriktad utbildning. Av våra nytutexaminerade studenter ansökte 75 procent till fortsatt utbildning. 72 procent fortsatte emellertid inte med examensinriktad utbildning under studentexamensåret. Under läsåret 2016/2017 avbröt 6,1 procent av de studerande sina studier. Av dessa sökte sig dock en procentenhet till någon annan utbildningssektor.

I slutet av 2018 hade 3 399 532 personer, dvs. 73 procent av alla 15 år fyllda medlemmar i befolkningen slutfört grundnivån för en examen. Andelen personer som slutförde sin examen ökade med en procentenhet jämfört med föregående år. I Finland står utbildningsdeltagandet bland personer i ålder 25–64 år på topp i Europa: 28,5 procent av alla vuxna i detta åldersintervall deltog i någon utbildning under de fyra veckor som föregick undersökningen.

Högskolornas forskningsutgifter har mer än fördubblats sedan början av 2000-talet. Utvecklingen avmattades under åren 2010–2016, men vände uppåt igen från och med 2017.

Högskolornas forskningsutgifter uppgick under 2018 till 1,62 miljarder euro. Finansieringen kom till 46 från statsbudgeten, och till 52 procent från annan extern finansiering.

Totalt sett uppgick utgifterna för forsknings- och utvecklingsverksamhet 2018 till 6,4 miljarder euro. FoU-utgifternas andel av bruttonationalprodukten landade på 2,7 procent. Sammanlagt 73 900 personer arbetade under 2018 inom olika FoU-arbetsuppgifter, av vilka 40 procent inom högskolesektorn. Av alla företag som sysselsatte minst tio personer sysslade sammanlagt 65 procent under åren 2014–2016 med innovationsverksamhet.